

بابای فارسی پروفیسور امیر حسن عابدی

سید احسن الظفر*

شادروان پروفیسور امیر حسن عابدی یکی از برجسته‌ترین و مبرزترین استادان زبان و ادب فارسی در این عصر بوده‌اند. دانشمندان و استادان و شاگردان، ایشان را بحق لقب «بابای فارسی» داده‌اند. ایشان در سراسر زندگی، علاوه بر تدریس زبان و ادب فارسی، بسیاری از کارهای پژوهشی و مخطوطه‌شناسی را انجام داده‌اند و دیگران را در این زمینه مورد تشویق قرار داده‌اند. از میان دانشجویان و علاقه‌مندان زبان و ادب فارسی هر که را که دارای هوش و استعداد بچشم‌شان می‌رسید، نه تنها او را کمک می‌کردند، بلکه وی را مورد تشویق فراوان قرار می‌دادند و در این راه هیچ‌گونه تعصب و تنگ‌نظری را راه نمی‌دادند. آشنایی بنده با پروفیسور عابدی از سال ۱۹۷۵ م آغاز می‌شود وقتی که بنده مقاله دکترای خود را درباره بیدل می‌نوشتم و از ایشان راهنمایی خواستم، ایشان بلافاصله پاسخ مثبت دادند. بعد، در بسیاری از کنفرانس‌های انجمن استادان فارسی سراسری هند و دیگر با ایشان ملاقات شد. در کنفرانس انجمن استادان هند که در سال ۱۹۹۶ م در رامپور برگزار شد، پس از شنیدن مقاله بنده درباره غالب و بیدل ایشان فرمودند که شما را به مؤسسه غالب (انستیتوی غالب)، دهلی نو دعوت خواهم نمود، بر طبق هدایت ایشان مؤسسه مزبور بنده را برای شرکت در کنفرانس بین‌المللی درباره غالب دعوت کردند و از آن زمان پیوسته بنده را برای نوشتن مقاله و ارائه کردن آن در سمینارها تشویق و تشجیع می‌کردند و اکثر خواستار ارسال اطلاعات مربوط به چند شاعر از کتابخانه شبلی نعمانی لکهنو می‌شدند. در بسیاری از سمینارهایی

* دانشیار بازنشسته فارسی دانشگاه لکهنو، لکهنو.

که در دهلی، پتنه، کلکته، رامپور و لکهنو و... برگزار شد با ایشان ملاقات کردم و در بعضی سمینارها در یک اطاق باهم زندگی کردیم و برسر موضوعات مختلف باهم به تبادل نظر پرداختیم و با آنکه از بنده خیلی بزرگتر بودند، اما هیچ‌گاه در گفتگو بزرگی خود را بر مخاطب تحمیل نمی‌کردند، بلکه در محیطی کاملاً دوستانه حرف می‌زدند و بسیاری از لطیفه‌ها و خوشمزگی‌ها را برای ما نقل می‌کردند که بر اثر آن صحبت ایشان هرگز موجب ملول خاطر شنوندگان نمی‌شد. هرگاه سخنرانی می‌کردند خودشان را به یک موضوع مخصوص محدود نمی‌کردند بلکه بسیاری از اطلاعات ضمنی که بدان موضوع مستقیماً ربط نمی‌داشت را اظهار می‌کردند. از سخنرانی‌هایشان می‌توان به آسانی نتیجه‌گیری کرد که اطلاعات ایشان دربارهٔ هر یکی از موضوعات خیلی وسیع بود، به‌ویژه مطالعهٔ نسخ خطی‌شان خیلی عمیق بود و همچنین می‌توانستند آن‌همه اطلاعات را به زبان فارسی سره و ساده و شیرین و بی‌پیرایه بلا تکلف اظهار کنند. از میان دانشوران کمتر کسی مثل ایشان دیده شد. به استثنای پروفیسور نذیر احمد و پروفیسور سید حسن مرحوم که محققان بی‌بدل بوده‌اند. استاد عابدی، علاوه بر دارا بودن مقام والایی در علم و ادب، ویژگی‌های اخلاقی بلند هم داشتند. با هر کسی که به ایشان نزدیک می‌شد با کمال خنده پیشانی و تازروئی و بی‌تکلفی و وسیع‌النظری رفتار می‌کردند. علی‌الخصوص در تشجیع خردسالان برای ادامه دادن فعالیت‌های فرهنگی نقش بس مهمی ایفا می‌کردند و با آنکه مریض بودند هیچ‌وقت از فعالیت‌های فرهنگی و استقبال دوستان و دانشمندان و حضور در مجالس ایشان دریغ نمی‌داشتند. این چند ویژگی‌هایشان همواره موجب دلگرمی استادان و شاگردان و دوستان خواهد بود. زنده باد یادشان و بزرگداشت‌شان: به‌طور خلاصه می‌توان گفت ایشان خوش‌شرو، خوش‌مزاج، خوش‌گفتار، خوش‌خو، خوش‌پوشاک، خوش‌خوراک، زنده‌دل، بزله‌سنج، لطیفه‌گو و البته بسیار دانشور بوده‌اند.